

FiComin lausunto Suomen liittymisestä eurooppalaiseen digi-infrakonsortioon

U 63/2025 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä, joka koskee Suomen liittymistä Digitaaliset yhteisresurssit -digitaali-infrastruktuurikonsortioon (Digital Commons, DC-EDIC). FiCom kiittää lausuntamahdollisuudesta ja esittää seuraavaa:

FiComin keskeiset huomiot

- Ennen varsinaiseen jäsenyyteen sitoutumista tulee varmistaa, että hanke tuottaa konkreettisia hyötyjä eikä jää vain hallinnolliseksi rakenteeksi ilman vaikutusta markkinoihin. Mitä teknisiä ratkaisuja DC-EDIC todella tuottaa, kenelle ne suunnataan, millä aikataululla ja miten ne suhteutuvat jo olemassa oleviin markkinavetoisiin palveluihin?
- DC-EDICin tulee keskittyä selkeisiin, rajattuihin ja teknisesti perusteltuihin toimiin. Sen tulee täydentää markkinaa, ei kilpailla sen kanssa. Hallinnon pitää olla kevyt, tuotoksien käytännönläheisiä ja yritysten helposti hyödynnettävissä.
- DC-EDICin on oltava selkeämpi, tehokkaampi ja vähemmän byrokraattinen kuin GAIA-X. Suunnittelun pitää olla konkreettista: mitä rakennetaan, millä rahalla ja mihin käyttöön.

1. Yleistä

FiCom pitää myönteisenä, että Suomi tarkastelee aktiivisesti mahdollisuuksia osallistua eurooppalaisen digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen. Digital Commons EDIC tarjoaa väylän edistää datatalouden perusratkaisuja ja luoda pohjaa yhteisille eurooppalaisille alustoille. On järkevää hakea tarkkailijajäsenyyttä ennen täysipainoiseen jäsenyyteen sitoutumista. Näin Suomi saa näkyvyyden hankkeen sisältöön, aikatauluihin ja kustannuksiin ilman täysimääräistä taloudellista sidosta.

DC-EDIC-malli voi parhaimmillaan täydentää sisämarkkinoita, jos se keskittyy siihen, missä EU-yhteistyö tuottaa aidon lisäarvon: yhteisiin standardeihin, yhteentoimivuuteen ja rajat ylittäviin palveluihin. Suomi ei saa olla passiivinen sivustaseuraaja, kun EU rakentaa tulevaisuuden digitaalisia peruspalveluja, vaikka hankkeeseen liittyikin vielä epävarmuuksia.

2. Huomiot ja mahdolliset riskit

2.1 Hankkeen laajuus ja tavoitteet ovat yhä muotoutumassa

Valtioneuvoston esityksessä tunnistetaan, että DC-EDICin sisältö ja kustannusrakenne ovat vielä osin avoimia. Ennen varsinaiseen jäsenyyteen sitoutumista tulee varmistaa, että hanke tuottaa konkreettisia hyötyjä eikä jää hallinnolliseksi rakenteeksi.

Alan toimijoiden näkökulmasta keskeisiä kysymyksiä ovat, mitä teknisiä ratkaisuja EDIC todella tuottaa, kenelle ne suunnataan, millä aikataululla ja miten ne suhteutuvat jo olemassa oleviin markkinavetoisiin palveluihin.

2.2 Tarve välttää päällekkäisiä hankkeita: GAIA-X-opit

FiCom pitää tärkeänä, että DC-EDIC-hankkeessa opitaan GAIA-Xin kokemuksista. GAIA-X syntyi kunnianhimoiseksi eurooppalaiseksi datasuvereinisuushankkeeksi, mutta on jäänyt raskaaksi, vaikeaselkoiseksi ja markkinoista irralliseksi. GAIA-X:n ongelmat ovat olleet julkisia: hidas eteneminen, epäselvät tavoitteet ja lopulta se, että sen tuottamat ratkaisut eivät ole laajasti yritysten käytössä.

DC-EDICin tulee keskittyä selkeisiin, rajattuihin ja teknisesti perusteltuihin toimiin. Sen tulee täydentää markkinaa, ei kilpailla sen kanssa. Hallinnon pitää olla kevyt, tuotokset käytännönläheisiä ja yritysten helposti hyödynnettävissä.

2.3 Kansallinen rahoitus ja vaikuttavuus

Täysjäsenyyden ehtona oleva jäsenmaksu ja sen vastine on arvioitava huolellisesti. DC-EDIC ei saa muodostua uudeksi pysyväksi menokohteeksi, jonka hyöty jää epäselväksi. Päätökset jäsenyydestä tulee sitoa tiukasti siihen, että hankkeen tuotokset vastaavat Suomen digitaalisen infrastruktuurin tarpeita.

3. FiComin suositukset jatkovalmisteluun

- **Tarkkailijajäsenyys hyödynnettävä täysimääräisesti.**

Tarkkailijastatus antaa Suomelle oikeuden seurata hankkeen etenemistä, vaikuttaa sisältöön ja arvioida hyötyjä. Tätä mahdollisuutta tulee käyttää aktiivisesti. Yrityskentän osallistaminen valmisteluun on tärkeää.

- **Varmistettava, ettei DC-EDIC rakenna päällekkäisiä tai markkinoita häiritseviä ratkaisuja.**

DC-EDICin tulee tukea olemassa olevien markkinoiden toimivuutta eikä synnyttää EU-tason julkisia ”kilpailijaratkaisuja” yksityisille palveluntarjoajille. Painopisteen on oltava yhteentoimivuudessa ja standardeissa.

- **GAIA-X:n ongelmat ehkäistävä.**

DC-EDICin on oltava selkeämpi, tehokkaampi ja vähemmän byrokraattinen kuin GAIA-X. Suunnittelun pitää olla konkreettista: mitä rakennetaan, millä rahalla ja mihin käyttöön.

- **DC-EDICin painopisteiden tuettava Suomen vahvuuksia.**

Suomen digitaalinen infrastruktuuri, kyberturvallisuus, tietoliikenneverkot ja datakeskusekosysteemi tarjoavat luontevia painopisteitä. Nämä tulee nostaa esiin eikä tyytyä yleisluonteisiin hankkeisiin, joiden ohjaus karkaa muualle.

- **Sitoutuminen täysjäsenyyteen edellyttää selkeää hyöty-kustannusanalyysia.**

Ennen varsinaisen jäsenyyden hakemista valtion tulee arvioida hankkeen rahallinen sitoumus, vaikutukset kotimaisille yrityksille ja digitaaliselle infrastruktuurille sekä konkreettinen lisäarvo suhteessa markkinoihin ja muihin EU-hankkeisiin.

4. Yhteenveto

FiCom kannattaa Suomen osallistumista DC-EDIC-hankkeen tarkkailijana. Se on oikeasuhtainen tapa vaikuttaa ja arvioida hyötyjä ilman ennenaikaista taloudellista sitoutumista.

Kritiikki ei kohdistu DC-EDICin tavoitteisiin, vaan siihen, että EU-digiprojekteilla on ollut taipumus paisua monivuotisiksi prosesseiksi, joiden käytännön vaikutukset jäävät ohuiksi. Tätä ei Suomessa kannata katsoa sivusta.

FiCom ry

Elina Ussa
toimitusjohtaja

